

Maa-aineslupahakemus Haukivaara, Rantala

Kuntaympäristölautakunta 23.1.2024 § 4
469/11.02/2022

LUVANHAKIJA

Yksityinen hakija

HAKEMUS JA SEN PERUSTELUT

Hakija hakee Ilomantsin kunnan kuntaympäristölautakunnalta maa-ainesten ottolupaa kiinteistölle Rantala 146-406-0043-0003. Lupaa haetaan 7000 m³ ktr kokonaisottomäärälle 10 vuodeksi. Ottamisalueen kokonaispinta-ala on 0,52 ha. Ottamissyvyys suunnitellulla alueella on noin 2–10 metriä.

Maa-ainesta on tarkoitus käyttää erilaisiin paikallisiin maarakennuskohteisiin, ja alueella on ollut ottamistoimintaa jo aiemmin.

LUVAN HAKEMISEN PERUSTE JA LUPAVIRANOMAISEN TOIMIVALTA

Maa-aineslain 4 § mukaisesti maa-ainesten ottaminen on luvanvaraista.

Maa-aineslain 7 § mukaisesti lupa-asian ratkaisee kunnan ympäristönsuojeluviranomainen, joka Ilomantsin kunnassa on kuntaympäristölautakunta.

ASIAN VIREILLETULO

Asia on tullut vireille 18.10.2022 ja hakemusta on täydennetty 21.11.2022.

AIKAISEMMAT LUVAT

Alueella on 12.3.2013 § 32 myönnetty maa-aineslupa (2013-01), jonka voimassaolo on päättynyt 15.3.2023.

ALUEEN SIJAINTI JA KUVAUS

Suunniteltu ottamisalue sijaitsee Ilomantsin kunnan Haukivaaran kylällä, noin 15 km etäisyydellä Ilomantsin keskustasta etelän suuntaan. Kohde on Haukivaarantieltä erkanevan Varporannantien päässä.

Alue sijoittuu luode-kaakko-suuntaiseen kapeaan harjuun, joka on Varpojärven eteläpuolella. Harjua ympäröivät suot. Koillisreunaltaan harju rajautuu soistumaan, jolla kasvaa tiheästi mäntyjä. Suolle päin edetessä puusto harvenee ja suon keskiosa on lähes puuton. Lounaisreunaa rajaa ojitettu suo, jolla kasvaa harvaa nuorta männikköä. Harjun puusto on mäntyä ja koivua. Kohteen itäpuolella on suon ympäröimä Särkkälampi.

Ottamisalueen maanpinnan korkeustaso vaihtelee välillä 157,7–168,7 metriä. Alueelta saatava maa-aines on hiekkaa. Ottamisalueella ei ole tiedossa olevia metsälain 10 § mukaisia erityisen tärkeitä elinympäristöjä eikä suojeltavia eläin- tai kasvilajeja.

Lähin asumus, vapaa-ajan käytössä oleva asuinrakennus, sijaitsee noin 400 metrin etäisyydellä alueen reunasta pohjoisen suuntaan.

OTTAMISTOIMINTA

Maa-ainesten ottaminen etenee alueella nykytilannekartan ja leikkauspiirrosten mukaisesti. Maa-aineksen laatu ohjaa ottamisen etenemistä, joten ottamisjärjestys tarkentuu sen mukaan. Pintamaat ja muut hyötykäyttöön kelpaamattomat maa-ainekset läjitetään alueen reunoille suunnitelluille läjitysalueille. Ottamisalue merkitään maastoon ennen ottamistoiminnan aloittamista.

Alueella suoritetaan lajikkeiden jalostusta seulomalla. Alueella varastoidaan jalostettuja lajikkeita tarpeen mukaan, pääsääntöisesti yhden vuoden tarvetta vastaava määrä.

KAIVANNAISJÄTTEEN JÄTEHUOLTOSUUNNITELMA

Pintamaita arvioidaan kertyvän 700 m³ ktr ja kantoja ja hakkuutähteitä 20 m³ ktr. Pintamaat sekä mahdolliset ylisuuret kivet sijoitetaan toiminnan ajaksi alueen reunoille ja käytetään aikanaan alueen maisemoinnissa. Kannot ja hakkuutähteet toimitetaan alueen ulkopuolelle hyötykäyttöön tai käytetään jälkihoitotoimenpiteisiin.

YMPÄRISTÖVAIKUTUKSET

Vaikutukset pohja- ja pintavesiin sekä maaperään

Alue ei sijaitse pohjavesialueella.

Alueen itäpuolella noin 50 metrin etäisyydellä on Särkkälampi ja pohjoispuolella noin 150 metrin päässä Varpojärvi.

Suunnitellulla ottamisalueella on pohjavesiputki, josta mitattiin 12.10.2023 pohjavedenkorkeudeksi +156,43 m. Ottamissuunnitelmassa tämä on arvioitu ylimmäksi pohjaveden korkeustasoksi. Näin ollen suunnitellun alimman ottamistason +158,4 m ja pohjaveden väliin jäisi kahden metrin vahvuinen suojakerrospaksuus. Pohjaveden päävirtaussuunta ottamisalueella on luoteeseen.

Toiminnalla ei ole vaikutusta alueen pintavesiin, koska sadanta- ja sulamisvedet imeytyvät suoraan maaperään. Toiminnassa ei synny jätevesiä eikä siinä aiheudu haitta-aine- tai ravinnepitoisia päästöjä vesistöön.

Poltto- ja voiteluaineiden lisäksi ottamisalueella ei käsitellä eikä synny haitta-aineita. Poltto- ja voiteluaineet varastoidaan siten, että päästöjä maaperään ei tapahdu. Toiminnan ei näin ollen katsota aiheuttavan maaperän pilaantumista. Poltto- ja voiteluaineita ei varastoida alueella ottotoiminta-ajan ulkopuolella.

Vaikutukset ilmaan

Toiminnan vaikutukset ilmaan ilmenevät lähinnä pölypäästöinä, jotka muodostuvat hienojakoisista, haitta-aineettomista mineraaleista. Pääsääntöisesti pöly syntyy maa-ainesten käsittelystä, kuten seulonnasta sekä liikennöinnistä ottamisalueella. Pölyämistä pyritään ehkäisemään tarvittaessa kastelemalla ottamisalueen tiestöä ja pitämällä ajonopeudet alueella alhaisina. Seulonnasta aiheutuvan pölyn ja melun leviämistä ympäristöön rajoitetaan ratkaisevasti, kun seula sijoitetaan alueen pohjalle.

Vaikutukset maisemaan

Maa-ainesten ottaminen ei aiheuta huomattavia tai laajalle ulottuvia vahingollisia muutoksia luonnonolosuhteissa. Maanpinnanmuodot muuttuvat suunnitellulla ottamisalueella toiminnan vuoksi. Luonnon monimuotoisuus heikkenee vain paikallisella tasolla, kun kasvillisuus poistetaan kaivualueelta ja osittain ottamisalueelta. Eläimistöön kohdistuvat vaikutukset ovat vähäisiä, sillä ottamisalueella ja sen lähiympäristössä elävälle lajistolle soveliaita vastaavia elinympäristöjä on lähialueella runsaasti.

Maisemankuvan muutos ottamisalueelle kulkevalle autotielle päin ei ole kovin suuri, koska suunnittelukohde rajautu pohjoissivustaltaan vanhaan ottamisalueeseen. Kaukomaisemaan toiminta ei aiheuta muutosta. Maisemavaikutusta alueen koillis- ja lounaispuoleisille soille lievennetään suon ja kaivualueen väliin jäävällä puustokaistaleella. Ottamistoiminnan päätyttyä maisemallisia vaikutuksia vähennetään jälkihoitotoimenpiteillä palauttamalla alue metsätalouskäyttöön.

Suunnittelualue ei sisälly valtakunnalliseen harjujen suojeluohjelmaan eikä arvokkaalle kallioalueelle.

JÄLKIHOITOTOIMENPITEET

Jälkihoidon avulla ottamisalue pyritään liittämään mahdollisimman luontevasti ympäristöönsä. Pohja muotoillaan alimmillaan tasolle +158,4 m.

Alueen maisemointi suoritetaan ottotoiminnan etenemisen mukaan, sikäli kun lopullinen pohjataso saavutetaan ja toiminnasta vapautuva tila antaa siihen mahdollisuuksia. Maisemoinnin edetessä reunoille läjitetyt pintamaat ja muut alueelta saatavat hyötykäyttöön kelpaamattomat maa-ainekset levitetään pohjatasolle paremman kasvukerroksen saavuttamiseksi.

Mikäli alueelle jää luiskia, ne muotoillaan kaltevuuteen 1:3 tai loivemmiksi. Tarkoitus ei ole kuitenkaan tehdä rinteistä yhtä kaltevia tai tasaisia, vaan maastonmuotoilussa pyritään luonnollisuuteen, eli tavoitteena on pienimuotoinen vaihtelevuus.

Maisemoitu tilanne on esitetty tarkemmin lopputilannekartassa ja leikkauspiirroksissa. Alueen metsitys tapahtuu luontaisesti / keinollisesti.

Hakija toteaa, että suunnitelmassa esitetty toiminta ei ole ristiriidassa maa-aineslain 3 §:ssä esitettyjen rajoitusten kanssa.

ASIAN KÄSITTELY

KUULUTUS JA NAAPURIEN KUULEMINEN

Vireilläölokuulutus oli nähtävänä 23.2.–27.3.2023 kunnan ilmoitustaululla sekä kunnan www-sivuilla. Hakemus ja ottosuunnitelma olivat nähtävänä kunnan www-sivuilla. Vireilläölokuulutus julkaistiin myös paikallislehti Pogostan Sanomissa. Kunta suoritti naapuri kuulemisen. Muistutuksia ei jätetty määräaikaan 27.3.2023 mennessä.

LAUSUNTO

Hakemuksesta pyydettiin lausunto Pohjois-Karjalan ELY-keskukselta.

ELY-keskuksen lausunto 19.4.2023

Pohjois-Karjalan ELY-keskuksen käsityksen mukaan suunnitelman mukaisella maa-aineksen otolla ei ole maa-aineslain 3 §:n tarkoittamia rajoituksia aineiden ottamiselle. Hakemukseen olisi syytä päivittää ottoalueen nykyisen rajauksen mukaiset suunnitelmakartat.

Lupamääräyksissä olisi kuitenkin huomioitava ainakin seuraavat seikat:

- *Koskemattonta maa-ainesta tulee jättää kaikissa olosuhteissa ylimmän todetun luonnollisen pohjavesipinnan päälle pohjavesialueiden ulkopuolella vähintään 2 metriä paksu suojakerros. Pohjaveden korkeustaso on luotettavasti todennettava mittaamalla pohjaveden pinnantasoa kahdesti vuodessa. Tulokset havainnoista toimitetaan kerran vuodessa luvan myöntäneelle viranomaiselle.*
- *Öljytuotteiden käsittelyssä on edellytettävä kahdenkertaista suojausta. Alueella mahdollisesti säilytettävät öljytuotteita sisältävät säiliöt ja koneiden tankkauspaikka on sijoitettava kaivualueen ulkopuolelle ja suojattava maahan kaukalon muotoon asennettavalla lujalla muovikalvolla mahdollisten valumien pääsyn estämiseksi pohjaveteen. Säiliöiden on lisäksi oltava kaksoisvaipallisia tai ne on varustettava tiiviillä säiliön tilavuutta vastaavalla katetulla suoja-altaalla.*
- *Alin ottotaso on merkittävä selvästi maastoon.*
- *Merkittäviä konekaluston korjaus- ja huoltotöitä ei saa suorittaa alueella eikä sen välittömässä läheisyydessä.*

- *Ottoalueelle ei saa levittää / läjittää muualta tuotuja maa-aineksia lukuun ottamatta jälkitoimenpiteiden yhteydessä tarvittavaa verhoilumateriaalia. Muualta tuotua verhoilumateriaalia ei saa kuitenkaan varastoida alueella.*
- *Jälkihoito on tehtävä vaiheittain ottotoiminnan edetessä. Jälkitoimenpiteisiin on kiinnitettävä erityistä huomiota. Ottoaluetta maisemoitaessa voidaan sopiviin kohtiin rinteiden yläreunaan jättää paahdelajistolle sopivia lounaaseen—etelään suuntautuvia paisteisia rinteitä, jotka jätetään metsittämättä,*
- *Sora-alueella mahdollisesti pesivien erittäin uhanalaisten (EN) törmäpääskyjen pesimisrauha turvataan välttämällä toimintaa yhdyskunnan pesäkolojen lähistöllä pesimäaikana.*
- *Ottomääristä on toimitettava tiedot vuosittain NOTTO rekisteriin ja luvanmyöntäjälle annettujen ohjeiden mukaan.*

Asian valmistelija: ympäristösihteeri

LUPAVIRANOMAISEN RATKAISU

Kuntaympäristölautakunta myöntää hakijalle maa-aineslain mukaisen maa-aineslupan nro 2024-01 tilalle Rantala 146-406-0043-0003. Lupa myönnetään hakemuksessa ja ottamissuunnitelmassa esitetysti ja seuraavin lupamääräyksin:

1. Maa-ainesten ottolupa myönnetään 10 vuodeksi ja kokonaisottomäärä on korkeintaan 7000 m³ ktr.
2. Ottamisalue on merkittävä maastoon riittävän yksiselitteisesti siten, ettei kaivannaisjätettä tai jalostettua maa-ainesta tahattomasti sijoiteta luvitetun alueen ulkopuolelle.
3. Varsinaisen ottoalueen rajat sekä alin ottotaso +158,4 m on merkittävä alueelle riittävän yksiselitteisesti siten, ettei maa-ainesten tahaton otto lupamääräysten vastaisesti ole mahdollista.
4. Ennen ottamistoiminnan aloittamista luvanhaltijan on pyydettävä valvontaviranomaista suorittamaan alueella aloituskatselmus.
5. Alueella olevasta pohjavesiputkesta on mitattava vedenpinnan taso kaksi kertaa vuodessa (kesäkuu ja marras-/joulukuu). Mittaustulokset on toimitettava valvontaviranomaiselle vuosittain tammikuun loppuun mennessä.
6. Alimman ottotason ja ylimmän luonnollisen pohjavedenpinnan väliin on jätettävä kaikissa olosuhteissa vähintään kahden metrin vahvuinen suojakerros koskematonta maa-ainesta. Ottamisen aikana suojakerroksen paksuutta on seurattava pohjavesiputken vedenpinnan korkeuden avulla. Mikäli pohjaveden pinnanvaihtelut osoittautuvat ennakoitua suuremmiksi, on alinta ottotasoa tarvittaessa mukautettava siten, että vaadittu suojakerrospaksuus toteutuu.
7. Mikäli alueelle muodostuu ottamistoiminnan aikana jyrkkiä rintauksia tai muutoin vaarallisia alueita, on alueelle asennettava riittävän selkeä varoitusmenetelmä.
8. Mikäli ottamistoimintaan liittyy tarve kiviaineksen murskaustoimintaan, on murskauksesta tehtävä ympäristönsuojelulain 118 § mukainen ilmoitus valvontaviranomaiselle.
9. Mahdolliset poltto- ja voiteluaineita sisältävät säiliöt on sijoitettava kaivualueen ulkopuolelle ja varustettava tiiviillä, säiliön tilavuutta vastaavalla katetulla suoja-altaalla. Vaihtoehtoisesti voidaan käyttää kaksoisvaippaisia säiliöitä.
10. Merkittäviä konekaluston huolto- tai korjaustöitä ei saa suorittaa kaivualueella eikä sen välittömässä läheisyydessä. Koneiden ja laitteiden säilytyspaikat on sijoitettava kaivualueen ulkopuolelle. Öljyn ja muiden ympäristölle haitallisten aineiden pääsy ympäristöön on estettävä.
11. Pintamaata on poistettava mahdollisimman pieneltä alueelta kerrallaan. Maa-ainesten ottaminen ja jälkihoito alueella on tehtävä vaiheittain ottamissuunnitelmassa kuvatun mukaisesti siten, että pintamaiden varastointi voidaan toteuttaa ottamisalueella. Pintamaiden orgaanisen aineksen nopean hajoamisen vuoksi maisemoinnissa käytettävien pintamaiden suositeltava varastointiaika on korkeintaan kolme vuotta.
12. Ottamisalueelle ei saa läjittää / levittää muualta tuotuja maa-aineksia lukuun ottamatta jälkihoitotoimenpiteiden yhteydessä tarvittavaa verhoilumateriaalia. Muualta tuotua materiaalia ei saa kuitenkaan varastoida alueella.

13. Alueen jälkihoito on saatettava loppuun viipymättä ottamistoiminnan päätyttyä siten, että alue on maisemoitu lupa-ajan päättyessä.
14. Ottamistoiminnan tai lupa-ajan päättyessä luvanhaltijan on pyydettävä valvontaviranomaista suorittamaan loppukatselmus.
15. Luvanhaltijan on ilmoitettava vuosittain tammikuun loppuun mennessä edellisvuonna otetun maa-aineksen määrä ja laatu. Ilmoitus tehdään NOTTO-rekisteriin tai vaihtoehtoisesti valvontaviranomaiselle.
16. Luvanhaltijan on arvioitava ja tarvittaessa tarkistettava kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma viimeistään viiden vuoden kuluttua tämän lupapäätöksen lainvoimaiseksi tulosta ja ilmoitettava arvioinnista valvontaviranomaiselle.
17. Luvanhaltijan on huolehdittava, että asetettava vakuus on voimassa vähintään vuoden lupa-ajan päättymisen jälkeen. Tämän luvan vakuuden voimassaolo voi päättyä aikaisintaan 25.1.2035.
18. Mikäli lupamääräysten ja ottamissuunnitelman välillä on ristiriita, noudatetaan lupamääräyksiä.

LUPAMÄÄRÄYSTEN PERUSTELUT

- 1–4. Määräyksillä varmistetaan toiminnan hallittu aloittaminen siten, ettei toiminnalla tahattomasti aiheuteta vahinkoa ympäristölle.
- 5–6. Määräyksillä varmistetaan pohjaveden suojelu (YSL 17 §).
7. Ottamistoiminnan aikana on työturvallisuuden lisäksi varmistettava myös muiden alueella mahdollisesti liikkuvien turvallisuus.
8. Murskaustoiminnot edellyttävät ympäristönsuojelulain mukaista ilmoitusta (YSL 118 §).
- 9–10. Määräykset on annettu maaperän suojelemiseksi (YSL 16 §).
- 11–14. Määräyksillä tähdennetään luvanhaltijan velvollisuutta edistää alueen palautumista luonnontilaiseksi toiminnan päättymisen jälkeen.
- 15–18. Määräykset tukevat valvontaviranomaisen toimintaa.

LUPAPÄÄTÖKSEN PERUSTELUT

Maa-aineslain 6 § mukaisesti lupa ainesten ottamiseen on myönnettävä, jos asianmukainen ottamissuunnitelma on esitetty eikä ottaminen tai sen järjestely ole ristiriidassa 3 §:ssä säädettyjen rajoitusten kanssa. Asiaa harkittaessa on otettava huomioon myös lupamääräysten vaikutus.

Maa-ainesten ottaminen esitetyn hakemuksen ja ottamissuunnitelman mukaisesti ei ole ristiriidassa maa-aineslain 3 §:ssä säädettyjen rajoitusten kanssa.

VAKUUS ENNEN PÄÄTÖKSEN LAINVOIMAISUUTTA

Kuntaympäristölautakunta myöntää luvanhakijan hakeman MAL 21 §:n mukaisen luvan maa-ainesten ottamiseen ennen kuin lupaa koskeva päätös on lainvoimainen. Luvanhakija asettaa kunnalle 2100 euron vakuuden niiden haittojen, vahinkojen ja kustannusten korvaamiseksi, jotka päätöksen kumoaminen tai luvan muuttaminen voi aiheuttaa. Tämä vakuus on voimassa toiminnan aloittamisesta päätöksen lainvoimaiseksi tulemiseen saakka.

VAKUUS PÄÄTÖKSEN SAATUA LAINVOIMAN

MAL 12 §:n mukaan hakijan on annettava kunnalle pankki- tai vastaava vakuus jälkihoitotöiden suorittamisen vakuudeksi. Vakuus on määrältään 2100 euroa ja sen on oltava voimassa vähintään yksi vuosi kauemmin kuin myönnetty lupa. Kunta luovuttaa vakuuden pois, kun hakijan pyytämässä loppukatselmuksessa alueen jälkityöt on todettu kaikilta osin suoritetuiksi lupamääräysten mukaisesti.

SOVELLETUT OIKEUSOHJEET

Maa-aineslaki 555/1981, valtioneuvoston asetus maa-ainesten ottamisesta 926/2005, valtioneuvoston asetus kaivannaisjätteistä 190/2013, ympäristönsuojelulaki 527/2014, Ilomantsin kunnan maa-ainestaksa (kuntaympäristölautakunta 7.12.2021 § 59).

LUPAMAKSU

Lupamaksu määräytyy kuntaympäristölautakunnan vahvistaman maa-ainestaksan mukaisesti ja on tässä asiassa 400 euroa. Lisäksi veloitetaan naapurien kuulemisesta 35 € / kuultava sekä kunnan ilmoitustaululla kuuluttamisesta 25 €.

MUUTOKSENHAKU

Valitusosoitus on päätöksen liitteenä. Valitusaika päättyy 4.3.2024.